



ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI
BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXXII.

ČÍSLO 1

JANUÁR 2024



Tu som

Birmovanci v Badíne - Vianoce - Betlehemske svetlo - Dobrá novina
Kresťanskí seniori - Ročné štatistiky - Erasmus+ - Novoročný vinš



Duchovná obnova birmovancov v Badíne, 8. - 10. decembra 2023





Posuňme sa bližšie k životu lásky

Pri čítaní príbehu o Samuelovi, ktorému sa zjavil Pán, som si pripomenul, že aj ja som verejne dal Pánovi odpoveď „Tu som!“ pri jednotlivých sväteniach ku kňazstvu. Po prečítaní môjho mena som s týmito slovami na perách predstúpil pred biskupa. Týmto úkonom som potvrdil svoje rozhodnutie dať sa do služby Bohu a ľuďom.

Vstúpili sme do nového roka, v ktorom máme nádej, že bude lepší ako ten minulý. A tak je namieste otázka: „Čo by som mal urobiť so svojím životom, aby to bolo skutočne lepšie?“ Mnohí z nás majú skúsenosť, že sme si aj dali novoročné predsavzatia - prestanem fajčiť, piť, budem jesť menej sladkostí, začnem športovať, budem sa viac venovať rodine a pod. Ale ďalší si už predsavzatia prestali dávať, pretože niekoľko dní po Novom roku z nich nezostalo nič.

Rád by som vás však povzbudil, aby ste sa predsa len pokúsili posunúť o niečo bližšie k životu lásky, do ktorého nás pozýva Ježišovo narodenie; aby sme aj na toto volanie Pána dokázali odpovedať slovami: „Tu som, Pane, volal si ma!“

V tomto kontexte mi prichádza na um príbeh Bruna Ferrera o morských hviezdiciach, ktoré po búrke sfarbili celé pobrežie doružova. Mnoho ľudí sa prišlo pozrieť na tento úkaz. Bol tam chlapec, ktorý sa smutne pozerál na to, ako tieto hviezdice pomaly umierajú. Zrazu sa vyšmykol

z otcovej ruky, vyzul sa, zobral do malých rúčok tri malé hviezdice a utekal ich zaniest do vody.

Z betónového zábradlia ktosi zvolal: „Čo to robíš, chlapče?“

„Odnášam ich do mora, ináč tu všetky zahynú na pobreží!“ odpovedalo chlapča.

„Ale všetky ich nezachrániš, to sa stáva na pobreží každého mora. Nemôžeš veci zmeniť!“ volal muž.

Chlapča sa usmialo, sklonilo, vzalo ďalšiu hviezdicu, hodilo ju do vody a povedalo: „Pre túto hviezdicu som veci zmenil.“

Muž sa chvíľu zamyslel, vyzul si topánky a pridal sa k chlapcovi. Postupne ich nasledovali aj ďalší a odnášali morské hviezdice do vody. A tak ich zachránili všetky.

Keď teda chceme prijať posolstvo Vianoc a sprostredkovať ho iným, nesmieme čakať na to, že to spraví niekto miesto nás. Pán nás volá k ochote slúžiť iným, a tak meniť veci k lepšiemu. Istotne je to mravenčia práca, ale kto stretol Boha - lásku, nemôže konať ináč.

Jozef Repko, farár





Duchovná obnova birmovancov šla „K jadru vecí“

V dňoch 8. - 10. decembra sme sa zúčastnili na duchovnej obnove pre birmovancov nesúcej názov *K jadru vecí*. Keď sme prišli do priestorov bývalého kňazského seminára v Badíne, kde sa duchovná obnova konala, zložili sme si veci a išli sme rovno na vec.

Začali sme sv. omšou pri príležitosti sviatku Nepoškvrneného počatia Prebлахoslavenej Panny Márie v Kaplnke Sedembolestnej Panny Márie, počas ktorej nás hudbou a spevom sprevádzali manželka Belovičovci.

Potom sme mali chutnú večeru v jedálni. Zahrali sme si úvodnú hru na prelomenie ľadov (ice breaking). Potom mal pán kaplán Pavol Škovránek prvý blok, v ktorom vysvetlil tému „Prečo sme tu“. Povedal nám tiež svoje svedectvo o uzdravení. Večer sme si ešte pozreli film.

Nový deň sme začali budičkom, ktorý si animátori veľmi užili. Po všetky klasických ranných aktivitách sme mali ďalší blok, v ktorom nám pán kaplán povedal niečo o hĺbke Božej lásky. Za tým nasledovalo svedectvo animátora Juraja. Popísal nám Božiu lásku vo svojom živote. Mali sme tiež rozhovor v skupinkách na túto tému.

Po chvíľke voľna sme sa rýchlo naobedovali, aby sme stihli autobus do Banskej Bystrice. Tam sme navštívili biskupský úrad, v ktorom nás čakal tajomník diecézneho biskupa Peter Lupták. Popísal nám históriu biskupov Banskobystrickej diecézy od jej počiatku a ukázal nám tiež miestnosti biskupského úradu.

Po návrate z Banskej Bystrice sme pokračovali tretím blokom, ktorý bol zameraný na tému „Dotyk a uzdravenie“. Po nej som mal svedectvo ja. Po chvíľke ticha sme pokračovali meditačnou aktivitou, ktorá bola duchovne silná pre väčšinu birmovancov. Na papierik sme napísali naše najväčšie hriechy a pribili sme ich na veľký drevený kríž. Nasledovala večera s voľnom, ktoré sme využili na športovanie a spovede. Potom nás

navštívili ľudia z PiarMusic - hrali nám na sv. omši a adorácii. Nasledoval rozhovor v skupinkách. Po náročnom dni sme si išli všetci oddýchnuť.

V poslednom bloku v nedeľu nám pán kaplán hovoril na tému: „Patrím Ježišovi“. Potom sme mali rozhovor v skupinkách a nedeľnú sv. omšu. Zbalili sme sa a išli sme na autobus.

Bol to síce koniec duchovnej obnovy, no zároveň pokračovanie na ceste s Ježišom.

Ďakujem každému, kto sa obnovy zúčastnil, ale hlavne Pánu Bohu, že pripravil podmienky, vďaka ktorým sa mohla uskutočniť.

Text: Lukáš Detko, animátor

Foto: animátori





Kurzy o výchove opäť v kurze

Od 28. novembra 2023 sa každú stredu 5 týždňov po sebe od 16:30 do 19:00 konali v priestoroch Piaristickej spojenej školy F. Hanáka stretnutia s názvom *Kurz pre rodičov detí do 10 rokov*. Posledné z nich bolo presne na Mikuláša - 6. decembra 2023.

Kurz prebiehal formou sledovania spracovaných tém na DVD a následnej diskusie v skupinkách. Pozostával z týchto okruhov: 1. Budovanie pevných základov, 2. Napĺňanie potrieb našich detí, 3. Stanovenie hraníc, 4. Učiť deti zdravým vzťahom, 5. Náš dlhodobý cieľ.

Autormi kurzu sú Nicky a Sila Lee, manželia z Veľkej Británie - rodičia štyroch dospelých ľudí, ktorí zároveň spracovali podobný kurz aj pre rodičov tínedžerov. Účastníci ocenili možnosť zúčastniť sa kurzov a pochvalovali si nielen bohaté občerstvenie, ale aj možnosť detskej služby. Keďže posledné stretnutie sa konalo na sviatok sv. Mikuláša, ten veru neobišiel ani deti, ani rodičov a poslal im malé prekvapenie.

S akými problémami sa stretávali rodičia pri výchove? Napríklad: „Dôslednosť pri dodržaní všetkých hraníc. Krotiť hnev (svoj i detí).“ Alebo, že „nemali spoločný čas ako manželia a ako rodina“.

A s čím účastníci odchádzali? Napríklad: „Pomohlo nám to zlepšiť komunikáciu s deťmi, ísť pod povrch ku srdcu, hľadať čo je skryté za slovami.“ Alebo aj „spoločný čas sa zlepšil, dávame viac pozor na hranice“.

Tím, ktorý stojí za realizáciou kurzov, vyjadruje poďakovanie pátrom piaristom, pánovi farárovi i členom Piaristickej fraternity na Slovensku a kolegom z Piaristickej spojenej školy F. Hanáka za pomoc s organizáciou kurzov. Čo ponúkame ďalej? Informácie už čoskoro!

Text a foto: Anežka Kútiková





Návšteva muzikálu Jozef a jeho zázračný farebný plášť

Začiatkom decembra naši farníci navštívili Divadlo Andreja Bagara (DAB) v Nitre. Šesťdesiatmiestny autobus sa veľmi rýchlo zaplnil, keďže predchádzajúca návšteva muzikálu *Povolanie pápež* v tomto divadle bola mimoriadne úspešná.

Muzikál *Jozef a jeho zázračný farebný plášť* je jeden z najznámejších a najobľúbenejších svetových muzikálov, ktorý už viac ako 50 rokov oslovuje všetky generácie. Prvýkrát bol uvedený ako kantáta pre školský zbor a orchester Colet Court, St. Paul's Junior School 1. marca 1968 v rámci Veľkonočného koncertu školy. Autormi uvedenej školskej kantáty boli vtedajší žiaci školy Andrew Lloyd Webber a Time Rice, z ktorých sa neskôr stali celosvetovo známi muzikáloví tvorcovia. Odvtedy má za sebou státisíce repríz na všetkých významných svetových scénach. V DAB Nitra mal premiéru v roku 2021 a odvtedy mal už 52 repríz.

Starozákonný príbeh o Jozefovi a jeho bratoch rozpráva o láske aj nenávisti, o zrade aj odpustení a najmä o odhodlaní žiť svoj sen napriek všetkým prekážkam. Tento príbeh nás vtipnou a pútavou formou previedol od Kanaánu až po Egypt spolu so školským autobusom plným detí. Všetci herci podali obdivuhodné výkony, vrátane tých najmenších detí. Skvelý zážitok bol umocnený živým orchestrom, ale aj nádhernými choreografiami a množstvom rôznych vizuálnych efektov. Na záver obecenstvo odmenilo účinkujúcich zaslúženým dlhotrvajúcim potleskom. Muzikál zožal úspech aj u našich farníkov a už sa tešíme na ďalšie predstavenie!

Elena Cagánová

Koncert Lenky Piešovej a Bratislavského chlapčenského zboru

„V uponáhľanom čase tohtoročného krátkeho Adventu sme sa na chvíľu zastavili a našli si čas na seba.“ Aj týmito slovami opísali svoju prítomnosť na koncerte Lenky Piešovej a Bratislavského chlapčenského zboru kolegovia z Piaristickej spojenej školy F. Hanáka. Koncert sa konal v nedeľný podvečer 3. decembra 2023 v priestoroch bývalého kina Baník.

„Počuť viachlasný spev bolo pre mňa hlbokým emocionálnym zážitkom a piesne ich repertoára boli veľmi príjemné. Oceňujem, že Lenka Piešová dokázala vytvoriť vianočnú atmosféru. Hoci sa vyskytli i chybičky, celková atmosféra zanechala dobrý dojem,“ konštatovala ďalšia kolegyňa. Na záver zaznela Tichá noc - a to sa už spievalo nielen na javisku, ale aj v hľadisku. Neformálne teambuildingové aktivity, spontánne i plánované, posilňujú medziľudské vzťahy, dôveru a pocit spolupatričnosti, čo sa pozitívne premieta aj v pracovnej atmosfére. Pozvanie na koncert speváčky z regiónu bol jednou z týchto aktivít piaristickej školy. V priebehu školského roka tím kolegov prináša



i ďalšie ponuky s cieľom spoznať sa s kolegami aj v inom ako pracovnom priestore a posilniť ľudský rozmer stretnutí.

Text: Anežka Kútiková

Foto: <https://www.codnes.sk/>



Roráty u piaristov s raňajkami

Napriek tomu, že tohtoročný Advent bol krátky, keďže štvrtá adventná nedeľa bola zároveň i Štedrým dňom, príprava na vianočné sviatky sa v našej farnosti konala intenzívne - napríklad aj počas rorátnych sv. omší. Vo farskom kostole v soboty ráno o 6:00 a v piaristickom kostole v utorky o 6:30 mohli veriaci v očakávaní

príchodu Svetla sláviť sv. omšu netradične, skromne, pri svetle sviec. Po sv. omšiach u piaristov sa zároveň všetci mohli zúčastniť i raňajok, ktoré pomáhali pripravovať členovia Piaristickej fraternity na Slovensku.

Text: Anežka Kútiková
Foto: fb piaristickej školy



GivingTuesday priniesol troch nových dobrovoľníkov

Ako sme avizovali v predchádzajúcich číslach farského časopisu Bartolomej, Charita - dom sv. Vincenta sa i v roku 2023 zapojila do aktivity Giving Tuesday s cieľom propagovať činnosť charity a nájsť nových pravidelných či nepravidelných dobrovoľníkov na víkendové služby.

Tešíme sa, že sa prihlásili traja noví dobrovoľníci, ktorí svoju službu na charite začnú v roku 2024. Ďakujeme i všetkým sledovateľom facebookovej stránky charity za podporu a priazeň. Nový rok prináša nové výzvy a my sa tešíme, ako ich spoločne s posilneným tímom dobrovoľníkov zvládame.

Milan Petráš



Vianoce na charite v slávnostnom šate

Kolobeh prípravy a výdaja stravy sa na Charite - dom sv. Vincenta nezastavil ani počas vianočných sviatkov. Predsa však bol v niečom iný!

Dobrovoľníci a pracovníci charity so svojimi rodinnými príslušníkmi pripravili niečo výnimočné, aby si ľudia bez domova mohli v rodinnej atmosfére za prítomnosti pána farára Jozefa Repka spoločne vychutnať tradičné štedrovečerné menu. Okrem krásne prestretého stola (ktorý pripravili dobrovoľníčky Ivka a Janka) a chutného jedla (nad prípravou ktorého bdel kuchár Vladimír Pavlove s rodinou) na klientov charity čakali i vianočné darčeky. Až 60 vianočných balíčkov s ponožkami, rukavicami, sladkosťami a kozmetikou pripravili dobrovoľníčky Eliška a Silvia. Týmto spôsobom sa, veríme, podarilo priniesť radosť tým najopustenejším a ukázať im, že sú povšimnutí a vzácní.

Fungovanie charity mohlo byť zabezpečené nielen počas vianočných sviatkov, ale aj počas celého roka 2023, v atmosfére lásky a prijatia vďaka pracovníkom charity a dobrovoľníkom. „Vianoce sú obdobím, keď sa nám otvára srdce a my sme vďační za to, že máme okolo seba ľudí, ktorí sú ochotní podeliť sa o svoj čas a energiu s tými, ktorí to najviac potrebujú. Obzvlášť ma teší prítomnosť mladých dobrovoľníkov na charite,“ konštatoval riaditeľ charity Milan Petráš.

Ďakujeme všetkým, ktorí akýmkoľvek



spôsobom (či už materiálne, finančne, svojím časom, modlitbou) napomáhali činnosti charity. Vážime si vašu pomoc a obeť!

Text: Anežka Kútiková

Foto: Ivana Gogolová

Plamienok z Betlehema prežiaril Vianoce aj na Hornej Nitre

Betlehenské svetlo sa u nás už stalo súčasťou Vianoc. Prievidzskí skauti sa aj tento rok zapojili do jeho šírenia v našom regióne. Zabezpečili privezenie Betlehenského svetla vlakom z Bratislavy, jeho uchovávanie a rozdávanie na Štedrý deň.

Prievidzskí skauti priviezli Betlehenské svetlo vlakom z Bratislavy už v sobotu 16. decembra 2023. Dobrovoľníci ho potom uchovávali až do sviatočných dní. Skauti v dňoch pred Vianocami priniesli Betlehenské svetlo

na miesta, kam ho už desaťročia pravidelne prinášajú spolu s krátkym programom ako symbol pokoja a nádeje: do zariadení pre seniorov v Handlovej aj v Prievidzi, primátorom miest a do kostolov.



Veľkú tradíciu má u nás aj rozdávanie plamienka počas jednej hodiny na Štedrý deň. Na desiatich miestach ho rozdávalo 31 skautských dobrovoľníkov od najmenších včielok až po skautských vodcov, vďaka čomu žiarilo v stovkách prievidzkých a bojnických domácností na sviatočnom stole. Nechýbalo ani rozdávanie Betlehemskeho svetla na vigílnych svätých omšiach v štyroch kostoloch v Prievidzi a Bojniciach.

Prvýkrát prevzali slovenskí skauti Betlehemske svetlo od rakúskych skautov v roku 1990 a odvtedy ho každoročne distribuujú ľuďom po celom Slovensku. Tradične ho odpaľujú na ekumenickej slávnosti vo Viedni, kam ho prinesie z Baziliky Narodenia Pána v Betleheme Dieťa svetla - rakúske dievča alebo chlapec, ktorí toto vyznamenanie získali za svoje príkladné správanie, ochotu pomáhať druhým a povšimnutiahodné skutky. V tomto roku, už 16. novembra, odpálila dvanásťročná Pillar Jarayseh tohtoročné Betlehemske svetlo v Bazilike Narodenia Pána, ktoré následne putovalo lietadlom do Rakúska, kde si ho prevzal malý Michael. Tohtoročné Dieťa svetla Michael Putz kvôli aktuálnej situácii nemohol do Svätej zeme vycestovať, ako tomu býva zvykom, a práve preto sa tejto dôležitej úlohy ujalo miestne dievča Pillar.

V Rakúsku sa na označenie plamienka z Betlehema používa výraz Friedenlicht, čo môžeme preložiť ako svetlo mieru. Zvlášť v dobe nepokoja u našich východných susedov je posolstvo mieru veľmi symbolické. „Katedrála bola plná, záujem obrovský. Ak je svetlo z Betlehema symbolom nádeje, tepla a svetla v tme, tak to má pre Ukrajincov oveľa konkrétnejší význam, hlavne začiatkom zimy, keď sa vojna komplikuje a pokračujú aj útoky na civilnú infraštruktúru,“ napísal na Facebooku skaut Martin Macharik, ktorý v nedeľu 10. decembra 2023 v Užhorode odovzdal Betlehemske svetlo za Slovenský skauting. K dojemným



fotografiám z odovzdania Betlehemskeho svetla ukrajinským skautom (posledné foto) už stačí pripojiť len tichú modlitbu za mier.

Text: Alojz Vlčko

Foto: Martin Macharik a Alojz Vlčko



Predvianočné a vianočné obdobie u gréckokatolíkov

December je špeciálny mesiac pre kňazov (viac spovedania), no je aj bohatší z cirkevného a liturgického života. V našom gréckokatolíckom obrade sa tá rozmanitosť prejavuje ozaj výrazne. Spravme si také krátke obzretie, čo toto obdobie prinieslo.

Sviatok sv. Mikuláša

Prvým výrazným prvkom je sviatok sv. Mikuláša (6. decembra). Pre východných kresťanov je to veľký deň, pretože náš otec svätý Mikuláš arcibiskup lykijskej Myry (alebo skrátené „lycijskomyrský arcibiskup“) - také je jeho plné oslovenie, je patrónom východných cirkví. Bol východným arcibiskupom (nevedno, prečo sa zvykne zobrazovať v západnom biskupskom rúchu).

Do nášho chrámu prišiel Mikuláš stretnúť deti až v nedeľu 10. decembra. Jeho príchod bol veľkou radosťou nielen pre ne, ale aj pre dospelých, ktorí sa tešili z pásma spevov a veršovaniek v podaní prítomných detí. Tie potom neodšli od Mikuláša s prázdnyimi rukami.

Sviatok Počatia Presvätej Bohorodičky

Po sv. Mikulášovi nasleduje sviatok *Počatia Presvätej Bohorodičky svätou Annou*. V západnom obrade má názov „Nepoškvrnené počatie Panny Márie“. Západ dáva už samotným názvom do popredia dogmu sviatku, východ pri názve ostal pri samotnej udalosti. No ako už zvykne, v rámci liturgického spevu učí ľud pravdám a dogmám. A tak aj teraz kondák sviatku dokonale popisuje túto udalosť v nádhernej

pompéznosti: „Dnes Svätý Duch svojím prstom v lone obdivuhodnej Anny - tvorí prečistý obraz Božej slávy. - Dnes ruka Najvyššieho chystá hroznú zbraň proti peklu: - najblahoslavenejšiu Pannu Máriu. - My však so zbormi anjelov - s obdivom jej spievajme: - „Radostne plesaj, Mária, - lebo teba vykúpil Pán obdivuhodným spôsobom. - Nebola si dedičného hriechu zbavená, ale uchránená, - jediná z celého ľudského pokolenia.“

Tieto dogmatické texty sú dokonca staršie ako samotné vyhlásenie dogmy r. 1854. Je to krásny dôkaz toho, že dogmy nie sú nejakým novým „výmyslom“, ale sú to rímskym stolcom potvrdené pravdy dávno prítomné v tradícii.

Príprava pred Narodením

A po sviatku Bohorodičky sa už blížime k samotnému sviatku *Narodenie nášho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista*. Vo východnej tradícii tomuto sviatku predchádza 40-dňový pôst zvaný „Filipovka“. Svoje meno má odvodené z dňa, keď sa začína - po sviatku sv. apoštola Filipa (14. novembra). Prvé zmienky o ňom sú zo 4. storočia od sv. Gregora Nazianskeho a od sv. Jána Zlatoústeho, ktorý tento pôst zaviedol podľa vzoru rímskej cirkvi. Do





východného kresťanského kalendára sa dostal ale až medzi 6. - 8. storočím a súčasne 40-dňovú podobu dostal na snehu r. 1166 v Konštantínopole.

Filipovka je jedno zo štyroch pôstnych období v našom kalendári: 1. Veľký pôst pred Paschou (Svätá Štyridsiatnica), 2. Petro-Pavlovský pôst pred sviatkom sv. Petra a Pavla (29. 7.), 3. Uspenský pôst - pred sviatkom Zosnutia Presvätej Bohorodičky (15. 8.), 4. Filipovka pred Narodením Ježiša Krista.

Čo sa týka pôstnej disciplíny, pre Filipovku je miernejšia ako pre Veľký pôst. Na rozdiel od Veľkého pôstu nemá vlastné liturgické predpisy. V piatok pred Narodením je aliturgický deň, keď sa neslávi liturgia. Namiesto toho sa v tento deň modlia kráľovské hodinky (cárske časy) - 1. hodinka, 3. hodinka, 6. hodinka, 9. hodinka so starozákonnými aj novozákonnými čítaniami a pripravujú nás na príchod Spasiteľa. Svoje meno získali na základe toho, že týchto modlitieb sa osobitne zúčastňoval aj samotný cisár Byzantskej ríše.

Sviatok Narodenia Ježiša Krista

V samotný deň Narodenia, pripadajúceho tento rok na nedeľu, sa slávi liturgia sv. Jána Zlatoústeho (v rámci nedele), a my tu v Prievidzi sme hneď pokračovali slávením veľkej večierne k sviatku. Tá obsahovala 10 starozákonných a novozákonných čítaní popretkávaných vieroučnými spevmi: „Zažiaril si Kriste z Panny, * múdre slnko pravdy, * a hviezda ukazuje, * ako

teba, Neobsiahnuteľný, prijíma jaskyňa. * Naučil si mudrcov, ako sa ti klaňať, s nimi ťa velebíme darca života, * zmiluj sa nad nami.“

Spolu slávenie trvalo asi 2,5 hodiny a potom sme sa rozišli domov k štedrovečernému stolu. V Prievidzi to z praktických dôvodov nie je zvykom, ale po Štedrej večeri sa veriaci znova vracajú do chrámu, kde sa slávi Veľké povečerie a pokračuje sa utierňou. Toto plné slávenie trvá cca 3 hodiny.

Zhromaždenie k Presvätej Bohorodičke - druhý deň sviatku

V západnej tradícii sa na ďalší deň slávi sviatok *svätého prvomučeníka Štefana*. Východná tradícia po veľkých sviatkoch akoby sa zhromažďovala k tomu, koho sa ten sviatok týka a tešila sa spolu s ním v spoločnosti. Tak aj 26. decembra sa schádzame, aby sme sa spolu s našou nebeskou matkou Bohorodičkou tešili z narodenia jej Syna. Svätého Štefana prvomučeníka si pripomínáme až 27. decembra. „Prikázanosť“ sviatku 26. decembra sa ale v oboch tradíciách nespája so svätým Štefanom alebo Zhromaždením k Bohorodičke, ako by sa niektorí mohli myslne domnievať, ale plynie zo samotného sviatku Narodenia, ktorý je taký veľký, že sa jeho „nutnosť svätit“ preniesla ešte aj na ďalší deň.

Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz
Foto: Štefan Kollár





Podporme projekty Dobrej noviny v Južnom Sudáne

Táto africká krajina leží vo vnútrozemí a hraničí so Sudánom, Etiópiou, Keňou, Ugandou a Konžskou republikou. Krajinu rozvrátil 50-ročný boj za nezávislosť. V roku 2011 bol vyhlásený samostatný štát. Ale ešte dlho potrvá, kým sa krajina znovu postaví na nohy.

Z 12,3 milióna obyvateľov ušlo za uplynulé roky 2,3 milióna ľudí za hranice krajiny a 2,2 milióna sa nútene presťahovalo do inej časti krajiny. Ľudia stratili svoje domovy a všetok majetok. Opustili polia, stáda a deti, mladí nemohli chodiť do školy. Južný Sudán patrí medzi najmenej rozvinuté krajiny sveta. Železnice tam prakticky neexistujú, asfaltové cesty sú iba vo väčších mestách. Mnohé oblasti sú v období dažďov odrezané od sveta. Elektrifikované sú iba niektoré oblasti. Elektrina sa vyrába pomocou dieselových agregátov, ktoré sú hlučné, drahé a nezdравé.

Podporované projekty:

Ekologické vzdelávacie a počítačové centrum sv. Petra Clevera v meste Rumbek

Centrum vedie rehoľa jezuitov. Cieľom projektu je vzdelávať mladých ľudí v oblasti elektrických a solárnych technológií, ekologického vodného hospodárstva a počítačovej gramotnosti. Odborníci v týchto profesiách v krajine dlhodobo chýbajú. V nasledujúcom roku tieto kurzy

absolvuje 50 mladých Juhosudáncov. Príspevok Dobrej noviny na rok 2023/2024 je vo výške 20-tisíc eur. Partnerom je Diecéza Rumbek a rehoľa jezuitov.

Kurz automechanik

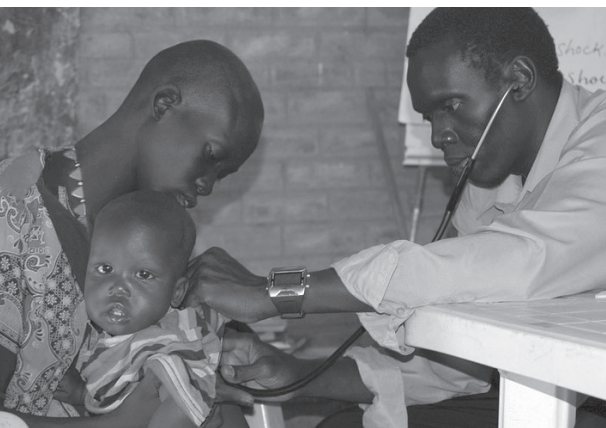
Ekologické vzdelávacie a počítačové centrum sv. Petra Clavera v Rumbeku pružne reaguje na aktuálny dopyt na pracovnom trhu cez krátkodobé odborné kurzy. 5-mesačný kurz automechanik absolvuje 30 študentov vo veku 18 až 35 rokov. Popri výučbe si spravia autoškolu a získajú vodičské oprávnenie. Pre 10 absolventov čaká po kurze odborná prax v okolí. Dobrá novina podporí tento kurz v roku 2023/2024 sumou 30-tisíc eur. Partnerom je Diecéza Rumbek a rehoľa jezuitov.

Lieky pre Nemocnicu Nepoškvrneného počatia Panny Márie

Nemocnica v Mapuordite poskytuje služby pre spádovú oblasť, kde žije 150-tisíc ľudí. Najbližšia zdravotnícka klinika sa nachádza vo vzdialenosti 25 km v Aluak Aluak a nemocnica až 75 km v meste Yírol. V minulom roku oslávili 20 rokov od jej založenia. V roku 2022 tu ošetrili 52 180 pacientov. 7 651 pacientov bolo potrebné hospitalizovať a na svet priviedli pod lekársym dohľadom 574 detí. Dobrá novina podporí v tomto roku nákup liekov a zdravotníckeho materiálu v hodnote 25-tisíc eur. Partnerom je Diecéza Rumbek a kongregácia bratov komboniánov.

Nákup základného vybavenia pre Nemocnicu sv. Františka z Assisi

V júli 2021 došlo v oblasti Marial Lou k ozbrojeným nepokojom a masívnemu rabovaniu domov, misií a nemocníc





v okolí vrátane Nemocnice sv. Františka z Assisi. Nemocnica bola kompletne vyrabovaná, ukradnuté boli lieky, vybavenie, časť nástrojov a boli poškodené viaceré okná a dvere na budovách. Dobrá novina podporí v roku 2023 nákup nevyhnutného

vybavenia sumou 10-tisíc eur. Partnerom je nezisková organizácia Arkangelo Ali Association.

Elena Cagáňová, členka Klubu priateľov misií
Foto: www.dobranovina.sk

Dobrá novina: Koledníci navštívili 35 domácností

„Pokoj tomuto domu a všetkým, čo v ňom bývajú. Nebojte sa! Priniesli sme vám Dobrú novinu.“ Týmto slovami začínali krátky program aj deti, ktoré sa zapojili do tradičného koledovania v našej farnosti.

Dve skupinky koledníkov spolu navštívilo 35 domácností, do ktorých priniesli radostnú zvesť o narodení Spasiteľa. Koledovanie bolo aj tento rok spojené s požehnaním príbytku. Dobrá novina je celoslovenská kolednícka akcia vo vianočnom období, ktorú organizuje eRko - Hnutie kresťanských spoločenstiev detí. V rámci koledovania prebieha verejná zbierka určená na podporu humanitárnych a rozvojových projektov v subsaharskej Afrike. Aj dobrodinci v našej farnosti túto zbierku štedro podporili. Deti v prievádzskych domácnostiach vykoledovali spolu 2 032 eur.

Text a foto: Alojz Vlčko

Dobrá novinu môžete podporiť :

- bankovým prevodom na účet verejnej zbierky pre Dobrú novinu: SK77 1100 0000 0029 4045 7894 (do poznámky uveďte svoj email alebo korešpondenčnú adresu),
- načítaním QR kódu - platbou cez mobilnú aplikáciu svojej banky,
- darovať online na stránke www.dobranovina.sk.

Všetkým dobrodincom zo srdca ďakujeme!





Víno svätého Jána

Tretí deň po narodení Spasiteľa sveta, Pána Ježiša Krista, oslavuje cirkev pamiatku svätého Jána, apoštola a evanjelistu. Apoštol Ján bol najväčším hlásateľom lásky. Aj v starobe, keď sa prihováral veriacim, dával dôraz na lásku: „Miláčkovia, milujte sa vspolok.“

Na svätej omši sa čítalo veľmi pekné čítanie z listu apoštola Jána: *„Čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme na vlastné oči videli, na čo sme hľadeli a čoho sa naše ruky dotýkali, to zvestujeme: Slovo života. Lebo zjavil sa život a my sme videli, dosvedčujeme a zvestujeme vám večný život, ktorý bol u Otca a zjavil sa nám. Čo sme videli a počuli, zvestujeme aj vám, aby ste aj vy mali spoločenstvo s nami. Veď my máme spoločenstvo s Otcom a s jeho Synom Ježišom Kristom. A toto píšeme, aby naša radosť bola úplná.“* (1Jn 1, 1-4)

V tento deň sme si vo farskom Kostole sv. Bartolomeja pripomenuli aj starobylú kresťanskú tradíciu - požehnanie vína. Podľa tejto tradície apoštol Ján požehnal nádobu s otráveným vínom znakom kríža a tým

zabavil jed jeho účinku. Preto na jeho sviatok svätých cirkiev víno a podáva ho veriacim so slovami: „Pi lásku svätého Jána!“

Mnohí veriaci si priniesli do kostola fľašky vína na posvätenie. A na konci svätej omše pán kaplán Škovránek pozval všetkých na pohárik vína. A veru, mnohí jeho pozvanie prijali. A ako to už býva, pri dobrom vínu sa dobre rozpráva, niektorí sa tu zoznámili, iní si potykali, dlhouličania si pospomínali na svoje detstvo na starej Dlhej ulici, ba do kolektívu zapadli aj „cezpólní“ z okolitých dedín. A pán kaplán sa veľmi tešil, že sa mu vínko míňalo. Bolo to veľmi milé stretnutie. Tešíme sa na ďalšie a pozývame aj ostatných veriacich.

Text: Elena Cagaňová

Foto: Mária Melicherčíková

„Milovaní, milujme sa navzájom, lebo láska je z Boha a každý, kto miluje, narodil sa z Boha a pozná Boha.“ (1 Jn 4, 7)





Skrátená Výročná správa Ružencového bratstva sv. Bartolomeja vo farnosti Prievidza-mesto za rok 2023

Milí ruženčiari,
v prvom rade sa vám chcem srdečne poďakovať za všetku vašu službu v našej farnosti v uplynulom roku. Predovšetkým za vaše sústavné modlitby, ktoré sú hlavným poslaním nášho bratstva. Veľká vďaka patrí aj obetavým ženám, ktoré sa neúnavne chodia predmodlievať posvätný ruženec pred svätými omšami. Ďakujem všetkým, ktorí ste sa osobne, alebo aspoň duchovne, zapojili do bdenia pri Božom hrobe na Veľkú noc a tiež tým, ktorí ste sa zúčastnili na ďalších aktivitách bratstva a službách pre kostol a farnosť (pravidelné upratovanie, príprava sviatkov a púte, deviatnik a pobožnosti k Božiemu milosrdenstvu, duchovná obnova a pod.).

Osobitne sa chcem poďakovať aj horliteľom ruží Živého ruženca, ktorí sa vytrvalo starali o svoje ruže. Aj vďaka nim sa náš kostol každú prvú nedeľu v mesiaci opäť plnil pri našich povinných mesačných stretnutiach členov Živého ruženca. Vždy mali aktuálny prehľad o členoch svojich ruží a starostlivo s nimi komunikovali.

Pretrvávajúcimi problémami nášho bratstva je prirodzený úbytok členov a chýbajúci prehľad o členoch Svätého a Večného ruženca. Na rozdiel od Živého ruženca, členovia Svätého a Večného ruženca nemajú povinnosť zúčastňovať sa na mesačných stretnutiach bratstva. Po rokoch sa s nimi ľahko pretrhne kontakt a stráca sa i celkový prehľad o tom, koľko členov aktuálne majú tieto časti ružencového bratstva. Samozrejme, netýka sa to tých členov, ktorí sú zároveň aj členmi Živého ruženca. **Touto cestou preto prosím a vyzývam členov Svätého a Večného ruženca bratstva pri Kostole sv. Bartolomeja, ktorí nie sú zároveň aj členmi Živého ruženca, aby ma kontaktovali na čísle 0908 730 115. Najlepšie počas januára po 18:00 h. Vďaka tomu budeme môcť**

aj im posielat' blahoželania k výročiam (50, 60, 70, 75, 80, 85, 90 a viac rokov). Vopred všetkým ďakujem za takéto obnovenie kontaktu s bratstvom.

Živý ruženec mal ku koncu roku 220 členov, z toho 2 čestných. Aktuálne je v bratstve 11 ruží Živého ruženca, ktorým do plnosti chýbajú 2 členovia (čestní členovia neplnia svoj modlitebný záväzok denne, preto sú v ružiach počítaní navyše). Hoci bratstvo prijalo v roku 2023 aj nové členky, prírastok zatiaľ nepokrýva úbytok členov.

Narastá však štedrosť našich členov. V porovnaní s predchádzajúcim rokom opäť vzrástol finančný zostatok v hospodárení bratstva, a to na 1001,45 eur. Pozostáva zo zostatku z roku 2022 (732,64 eur) a príjmov za rok 2023 po odčítaní výdavkov v roku 2023 (2256,60 eur - 1987,80 eur = 268,80 eur). Ružencové bratstvo pravidelne prispieva na misie, charitu, kresťanské masmédiá, dary na jubileá kňazov, sv. omše za živých a zomrelých členov bratstva, čistiace prostriedky pre kostol a iné. 9. septembra 2023 sa konala aj každoročná duchovná obnova nášho ružencového bratstva. Viedol ju náš bývalý dekan, dp. Vladimír Slovák, a mala tému „Duchovný rast a základné ľudské túžby - splodiť, byť, mať“. Ďakujem za jej podporu početnou účasťou členov bratstva i za ich duchovné podnety, s ktorými sa na obnove podelili.

Na záver vám všetkým prajem požehnaný nový rok 2024. Nech vám Pán, na príhovor Panny Márie, svätého Bartolomeja a vašich svätých patrónov, dá pevnú vieru, zdravie a silu vydržať vo vernosti a vytrvalo šíriť dobrú zvesť na spásu vás, vašich blízkych i celého sveta.

V Prievidzi 31. 12. 2023

Mária Suríková,
horliteľka Ružencového bratstva



Klub kresťanských seniorov v Prievidzi má za sebou ďalší rok

Náš klub sa stretáva v pastoračnom centre na Zapotôčkoch každé dva týždne v pondelok o 15:00. Minulý rok sme mali 34 členov. Za patróna sme si vybrali sv. Teréziu z Lisieux.

Stretnutia začíname modlitbou a jednotliví členovia nám postupne predstavujú svätcov. Pozývame medzi nás i ľudí, ktorí nás obohatia.

Hostia

Pán kaplán Martin Mičko nám v januári porozprával o svojej ceste ku kňazstvu a v novembri o sviatosti zmierenia. MUDr. Mária Jeckelová náš klub navštívila vo februári a dozvedeli sme sa cenné informácie ohľadom starostlivosti o chrup nás i našich vnúťat.

V apríli prišli medzi nás evanjelickí kapláni Martin Kmec a Miroslava Kmecová a dozvedeli sme sa viac o ich cirkvi. V júni nám sestrička Veronika Komadová z Kongregácie Dcér Božskej Lásky povedala o svojej ceste k povolaniu a tiež o ich reholi a zakladateľke.

Na našich stretnutiach nechýbali piesne, hry, ručné práce a končíme ich prosbami a modlitbou.

Kultúrne a duchovné podujatia

Navštívili sme sa kultúrne podujatia - v marci pôvodný slovenský muzikál Povolanie pápež a v decembri Jozef a jeho zázračný farebný plášť v Divadle A. Bagara v Nitre, pantomimicko-divadelné predstavenie o tajomstvách Ruženca svetla v podaní OZ Dobrý pastier z Kláštora pod Znievom, benefičný koncert Kandráčovci a Vlasta Mudríková na podporu Pápežských misijných diel na hore Butkov a Noc divadiel.

Navštívili sme tiež Tatranský ľadový dom na Hrebienku, Helenu Mačuhovú v Pravenci a prezreli sme si betlehem v jej záhrade, zámok v Hlohovci, mesto Trnavu, kde sme sa po adorácii v Kostole sv. Heleny vybrali na prehliadku mesta, v Kostole sv. Anny sme prežili sv. omšu a na záver

sme zavítali do domu Kongregácie Dcér Božskej lásky, kde sme sa v kaplnke Najsvätejšej Eucharistie pomodlili ruženec Božieho milosrdenstva.

Počas pôstneho obdobia sme absolvovali sv. omšu v Kostole sv. Mikuláša v Porube, prednášku historika Erika Klišana a modlitbu krížovej cesty, na ktorú sa k nám pridali aj obyvatelia dediny. Boli sme si pozrieť ojedinelý svetový unikát Brusnianske gule, boli sme tiež na výlete Hradec - Velká Lehôtka, na púti v Mariazelli, kde sme sa v pútnickom chráme zúčastnili sv. omše, navštívili sme hrad Sklabiňa.

Aktivity počas leta

Pri príležitosti MDD sme si urobili spoločnú akciu s deťmi z misijného klubu Zrnko sv. Terézie z Lisieux, nechýbalo opekanie, piesne, hry, desatoro na prázdniny i modlitba sv. ruženca. Zúčastnili sme sa na regionálnej púti ZKS na Skalke pri Trenčíne, ktorá sa začala modlitbou posvätného ruženca a pokračovala sv. omšou. V homílii nám Mons. Peter Beňo pripomenul slová Svätého Otca Františka o dôležitosti každého človeka, aj tých starších, ktorí odovzdávajú svoje skúsenosti a vieru mladším generáciám. Po adorácii sme sa vybrali peši do kláštora na Veľkej Skalke, cestu sme začali modlitbou krížovej cesty.

V lete sme absolvovali viac výletov - Teplické serpentíny, Sivý kameň, kostol a park v Hlohovci, rozhľadňa Dubová, Agrokomplex Nitra, botanická záhrada v Bratislave, Topoľčiansky hrad, Oponický hrad a Apponyiho kaštieľ a knižnica. Nezabudli sme ani na oslavu III. Svetového dňa starých rodičov a seniorov, ktorého téma znela „Jeho milosrdenstvo trvá z pokolenia na pokolenie“ a vybrali sme sa do cukrárne v Lazanoch.



Akčná jeseň

V septembri sme navštívili Bojnický zámok s príľahlým parkom a absolvovali sme výlet do Dubnice nad Váhom. Nechýbali sme ani na celoslovenskej púti ZKS v Šaštíne. Po modlitbe ruženca k Sedembolestnej Panne Márii sv. omšu celebroidval Mons. Jozef Haľko a v homílii rozvinul otázku viery v našom živote. Pri jednotlivých zastaveniach krížovej cesty sme rozjímali o radostnejšej starobe, o pomoci chorým, nevládnym, o živej viere v rodinách. Na záver sme sa pomodlili za Svätého Otca Františka a dostali sme požehnanie na šťastnú cestu domov.

V jesennom období sme navštívili Trenčianske Teplice, mesto Žilinu s hradom Budatín, Banskú Štiavnicu a zúčastnili sme sa tiež zájazdu do Levoče s farníkmi z farnosti Opatovce nad Nitrou. Opakované sme boli na akcii Spoločné korene 2023 v Trenčianskych Tepliciach - bola to beseda a kultúrny program a zdokonaľovanie sa v práci na mobile v Trenčíne.

Ďakujeme Pánovi za prežitý rok a prosíme o jeho pomoc a požehnanie v ďalšom roku činnosti.

Mária Šimková



Návšteva Budatínskoho zámku



Počas leta sme navštívili Teplické serpentíny



Rozhovor s pánom kaplánom Martinom Mičkom



Knižnica v Oponickom hrade sa nám páčila



Stručný prehľad hospodárenia (finančných tokov) farnosti Prievidza - mesto za rok 2023

PRÍJMY v €		155 320,86	VÝDAJE v €		166 836,79
A) Pravidelné príjmy		40 654,20	A) Pravidelné výdaje - fara		13 650,10
Zvonček - pokladničky (+ jasličky)		29 681,57	Kancelária, údržba budovy, služby...		6 371,86
Dary (pri omšiach a osobne odovzdané)		10 972,63	Energie (plyn, elektrina, voda)		7 278,24
B) Ostatné príjmy		55 515,54	Pravidelné výdaje - kostoly		24 265,07
Predaj periodík (Katolícke noviny)		4 175,52	Energie		7 981,50
Predaj Bartolomej		4 497,91	Predmetné zabezpečenie liturgie		4 138,83
Prenájom (mesto, SWAN, dividendy)		6 460,50	Personálne zabezpečenie liturgie		10 573,00
Prenájom budovy Hviezdoslavova č. 2		36 114,81	Vedľajšie náklady (voda, telefóny...)		1 571,74
Tržnica		4 266,80	B) Ostatné výdaje		30 177,10
C) Mimoriadne príjmy		47 860,79	Nákup periodík (Katolícke noviny)		2 721,68
Ofery (farské + mariánska)		11 789,39	Tlač Bartolomej		5 019,60
Splátky fara Handlová		5 500,00	Ostatné (banka, poisťovňa, farský deň...)		832,17
Mesto Prievidza (doplatok)		28 571,40	Hviezdoslavova 2 (energie, daň...)		19 183,68
Mesto Prievidza - dotácie		2 000,00	Mesto (daň z nehnuteľnosti, odpad)		2 419,97
D) Zbierky určené mimo farnosť		11 290,33	C) Mimoriadne výdavky		87 454,19
Rozdiel príjmy - výdavky: - 11 515,93 eur Stav: pokladňa: 131,00 účet: 203 365,17 cenné papiere: 55 945,77 zostatok pôžičky Handlová: 3 000,00 Viazanosť: charitatívne účely: 16 700,00 Fond údržby Hviezdoslavova: 40 381,00			Ladenie a oprava píšťalového orgána		1 670,00
			Oprava parkoviska (aj materiál)		3 867,75
			Mariánska púť		3 200,00
			Doprava detský tábor		660,00
			Oprava stánkov na tržnici		2 474,00
			Stavebné a inštalačné práce - fara		68 588,44
			Reštaurovanie oltára - IV. etapa		500,00
			Montáž rekuperačnej zostavy - fara		2 640,00
			Klampsarské výrobky na bašty		380,00
			Orezanie drevín okolo hradného múru		900,00
			Servis, výmena, programovanie EZS		2 574,00
			D) Odvedené zbierky (mládež, misie...)		11 290,33

Stručný prehľad hospodárenia

piaristického Kostola Najsvätejšej Trojice a Nanebovzatia Panny Márie za rok 2023

PRÍJMY v €		62 784,69	VÝDAJE v €		36 771,93
A) Pravidelné príjmy		40 133,69	A) Pravidelné výdaje - kostol		23 701,93
Pokladničky, zbierky na kostol, milodary zo sobášov			Elektrická energia - kúrenie		4 632,70
B) Ostatné príjmy		1 650,00	Elektrická energia - ostatné		1 800,00
Predaj periodík (Kat. noviny, Bartolomej)			Výzdoba kostola (kvety, stromčeky)		1 137,91
C) Mimoriadne príjmy		11 850,00	Údržba a bežné opravy		1 166,62
Dotácia Ministerstva kultúry		10 000,00	Predmetné zabezpečenie liturgie		3 384,46
Dar na pozlátenie monštrancie		1 450,00	Personálne zabezpečenie liturgie		8 763,62
Dar na osvetlenie kostola		400,00	Čistiace prostriedky		1 166,62
D) Zbierky určené mimo farnosť		9 151,00	Periodiká (Katolícke noviny, Bartolomej)		1 650,00
Konečný stav: pokladňa + účet: 48 500,00 eur			B) Iné výdaje		13 070,00
			Reštaurovanie fasádnych sôch		10 800,00
			Pozlátenie monštrancie		1 740,00
			Doplnenie osvetlenia		530,00



Pastoračná štatistika vo Farnosti sv. Bartolomeja, Prievidza - mesto

	rok 2023	rok 2022	rok 2021	rok 2020	rok 2019
Sviatosť krstu	104	119	128	94	130
chlapci	55	59	73	48	64
dievčatá	49	60	55	46	66
- do 1 roka	69	88	87	68	107
- od 1 - 7 rokov	27	22	25	11	8
- od 7 - 14 rokov	6	8	15	12	9
- nad 14 rokov	2	1	1	3	6
rodičia cirkevne sobášení	40	49	46	36	87
rodičia bez sv. manželstva	64	70	82	58	43
Prvé sväté prijímanie	137	118	118	132	127
chlapci	Fk: 43, Pk: 15	Fk: 41, Pk: 22	Fk: 45, Pk: 18	Fk: 51, Pk: 16	Fk: 46, Pk: 21
dievčatá	Fk: 48, Pk: 31	Fk: 33, Pk: 22	Fk: 50, Pk: 5	Fk: 48, Pk: 17	Fk: 50, Pk: 10
Sviatosť birmovania	66	47	51	50	68
Sviatosť manželstva	24	38	25	51	44
Pohreby	188	166	206	169	149
muži	96	75	106	79	82
ženy	92	91	100	90	67
zaopatrených	81	70	91	79	75
nezaopatrených	107	96	115	90	74

Oznámenie dňa Veľkej noci

Milí bratia a sestry,
Pánova sláva sa nám zjavila a vždy sa bude zjavovať medzi nami, až kým on sám nepríde. V rytmoch a striedaní času si pripomínáme a prežívame tajomstvá spásy. Centrom celého liturgického roka je posvätné Trojdné ukrižovaného, pochovaného a vzkrieseného Pána, ktoré vrcholí v nedeľu na Veľkú noc - v tomto roku **31. marca**.

V každu nedeľu, ktorá je Veľkou nocou týždňa, svätá Cirkev sprítomňuje túto veľkú udalosť spásy, v ktorej Kristus premohol hriech a smrť.

Z Veľkej noci pramenia všetky sväté dni:

- začiatok Pôstneho obdobia - Popolcová streda **14. februára**
- Nanebovstúpenie Pána **9. mája**
- Zoslanie Ducha Svätého **19. mája**
- Prvá adventná nedeľa **1. decembra**.

Aj na sviatky svätej Božej Matky, apoštolov a svätých i pri Spomienke na všetkých verných zosnulých Cirkvi putujúca na zemi ohlasuje Veľkú noc svojho Pána. Kristovi, ktorý bol, ktorý je a ktorý príde, Pánovi času a dejín neprestajná chvála na veky vekov. Amen.

Direktórium 2024, Vydavateľstvo SSV

Zároveň oznamujeme, že Necpalské hody sa budú konať ako zvyčajne na slávnosť Nedeľe Dobrého Pastiera, tento rok 21. apríla. Prvé sväté prijímanie u piaristov bude 5. mája, vo farnosti Prievidza-mesto 12. mája, vo farnosti Prievidza-Zapotôčky 19. mája 2024. Sviatosť birmovania bude v našom meste udelená 2. júna 2024. Prievidzská púť na Mariánskom vršku je naplánovaná na 17. a 18. augusta.

Jozef Repko, farár



Job shadowing v programe Erasmus+ mi pomohol pochopiť, čím sú piaristické školy v Španielsku

„Tu som, volal si ma.“ Týmito slovami odpovedá mladý Samuel na volanie Pána, ktoré počul, ale ktorému nerozumel. Napokon ho vďaka kňazovi Hélimu pochopil. Aj dnes si Pán volá svojich kňazov a prorokov, aby šli, konali a podporovali Božie dielo. O svojej skúsenosti byť zavolaný do spoznávania Pánovho diela v piaristickej misii v Španielsku nám porozprával páter Matúš Palaj, SchP.

▪ Matúš, ako sa začala tvoja misijná cesta k piaristom pôsobiacim mimo Slovenska?

Na jeseň som mal možnosť v rámci programu Erasmus+ navštíviť spolubratov piaristov zo španielskej provincie Emauzy. Môj dlhoročný priateľ a spolubrat v kňazskej službe Ion Araguren pripravil pre mňa okružnú poznávaciu jazdu po piaristických školách a piaristickej misijnej službe. A tak ma čakal dlhý a dobrodružný týždeň v španielskej Granade a neskôr Zaragoze.

▪ Aká bola tvoja cesta do Španielska?

V nedeľu 12. novembra som sa vydal na cesty. Najprv autom do Bratislavy, kde som ho nechal odparkované, neskôr z Bratislavy do Viedne a potom lietadlom do Malagy. V Malage som nasadol na autobus a konečne po celodennom cestovaní som sa ocitol na stanici v Granade. Pátri Mariano Grassa a Yanisse Diedhiou boli takí milí, že ma prišli čakať a zaviezli ma priamo do našej piaristickej komunity v Granade.

▪ Čo ťa upútalo v komunite v Granade?

Je iná, ako si zvyknutý tu, na Slovensku?

V Granade majú piaristi dve komunity. Jednu na sídlisku, kde žijú najmä imigranti a ľudia z rôznych jazykových menšín, a druhú v centre mesta. Vďaka tomu, že naši španielski pátri majú veľkú vášeň pre nasledovanie sv. Jozefa Kalazanského najmä uprostred maličkých a chudobných, mal som možnosť spoznať komunitu piaristov žijúcu v byte uprostred najmenej bezpečného sídliska Granady. Škola, ktorú založili približne pred 15 rokmi,



má názov Colegio Escolapios Granada Cartuja a je miestom skutočnej inklúzie a prijatia všetkých detí bez rozdielu rasy, národnosti či náboženstva.

▪ Čo ťa ešte zaujalo v tejto komunite?

V komunite som s pátrami strávil necelé 4 dni a spoznal som okrem fungovania školy aj animátorov z Cesty Calasanz, sociálny projekt s názvom Trastévere a taktiež členov Piaristickej fraternity (tretí rád piaristov, pozn. autora). S učiteľmi zo školy Cartuja som mal možnosť okrem školy nadviazať kontakty aj počas utorkového spoločného obedu učiteľov a popýtať sa na ich skúsenosti a poslanie uprostred najmenej populárneho sídliska mesta.

▪ Ako vznikla piaristická škola v Granade? Má rovnako starú históriu ako naša priedvidzská piaristická škola?

Z histórie som sa dozvedel, že piaristi prišli do Granady v roku 1857 a na brehu rieky Genil, čiže za mestom, postavili školu,



ktorá nesie rovnomenný názov. Dnes sa táto škola nachádza priamo uprostred mesta Granada a v porovnaní s mladšou piaristickou školou Cartuja je oveľa väčšia.

▪ **Aké vzdelanie ponúkajú tieto dve školy?**

Na rozdiel od Cartujy, ktorá končí študentami druhého stupňa základnej školy, Escolapios Granada Genil má aj stredný stupeň vzdelávania. Na tejto škole som strávil dva dni, pondelok a stredu. Bol som na náčuvoch z anglického jazyka a náboženstva. Sprevádzali ma najmä traja učители: Stuart Pennington, Andrea Saenz Cabezon a Inma Armillas. Piaristickú katechézu som si mohol pozrieť a vyskúšať vďaka hodine náboženstva pátra Mariana Grassu.

▪ **Okrem Granady na juhu Španielska si spomenul aj Zaragozu, ktorá leží na severe Španielska v údolí rieky Ebro. Ako si sa tam dostal?**

Môj sprievodca a priateľ páter Ion Araguren naplánoval moju cestu do Zaragozy na štvrtok 16. novembra. A tak som v skorých ranných hodinách nasadol na vlak. V Zaragoze som (po zvítaní sa so spolubratmi) mal ako prvé možnosť spoznať dom Santa Tereza, ktorý je exercičným centrom Rehole piaristov v Španielsku. Tu som bol až do môjho odchodu aj ubytovaný.

Po príjemnom obede so spolubratmi a krátkom poobednom oddychu sme sa vydali navštíviť našu školu Colegio Escuelas Pías v centre Zaragozy. Škola je umiestnená v krásnej historickej budove v centre mesta. Obdivoval som, ako piaristi v Zaragoze dokázali sklbiť jej historickú architektúru s modernými prvkami. Po prehliadke školy a piaristického kostola som sa o niečo neskôr zúčastnil stretnutia Cesty Calasanz, na ktorom som mal možnosť poznať študentov piaristickej školy.

▪ **Mohol by si čitateľom priblížiť dielo, ktoré spomínaš pod názvom Cesta Calasanz?**

Cesta Kalazans je hnutie detí a mládeže, ktoré vzniklo v Španielsku. V niektorých

aspektoch by sa dalo prirovnať k nášmu Erku, keďže veľa pracuje s animátormi. Je však zamerané na rozlišovanie životného povolania a pre každú vekovú kategóriu od škôlky až po maturantov a vysokoškolákov má formáciu primeranú ich vekovej skupine. Na Slovensku je zodpovedný za Cestu Kalazans P. Peter Valachovič.

▪ **Ako prebiehala tvoja návšteva v Zaragoze ďalej?**

Na druhý deň som pokračoval v prehliadke našich škôl. Dopoludnie som strávil na škole Colegio Cristo Rey Escolapios. V budove tejto školy zároveň sídli aj úrad provinciála, vďaka čomu som mal možnosť rozhovoru s pátrom provinciálom Ješúsom Elizari Díez. V škole som sa zúčastnil hodín náboženstva a angličtiny, študentom som porozprával čo-to o Slovensku a podelil som sa s nimi o cestu svojho duchovného povolania.

▪ **Priniesla ti cesta aj nejaké prekvapenie?**

V Zaragoze v tomto istom termíne prebiehalo stretnutie všetkých riaditeľov piaristických škôl z piaristickej provincie Emauzy, ktorá zahŕňa Aragónsko, Baskicko a Andalúziu. Vďaka ústretovosti pátra provinciála som mal možnosť zúčastniť sa na neformálnych rozhovoroch s riaditeľmi piaristických škôl celej provincie. Z týchto rozhovorov mi utkvел v pamäti najmä ten s riaditeľkou piaristickej školy Colegio Escolapios Barbastro pani Toni Hervas. Barbastro je podobne ako Prievidza malé mestečko s bohatou piaristickou históriou, keďže bolo prvým miestom piaristickej prítomnosti na území Španielska. Potešil som sa, že počas rozhovoru pani riaditeľka školy v Barbastro prejavila záujem o spoluprácu s Prievidzou v rámci projektu Erasmus.

Popoludní som mal možnosť zapojiť sa do vyučovania náboženstva a angličtiny opäť v škole Colegio Escuelas Pías a predstaviť tak Slovensko a prácu piaristov na Slovensku. Neskôr vo večerných hodinách ma pátri pozvali zúčastniť sa na ich



univerzitnej pastorácii. Spoznal som mladých ľudí študujúcich na univerzitách Zaragozy a rozprával som sa s nimi na rôzne témy od štúdia až po politiku.

▪ **Mal si v takom nabitom programe čas aj pre seba? Stihol si si pozrieť aj nejaké pamiatky v historickom meste Zaragoza?** Byť v Zaragoze a nenavštíviť jeden z najslávnejších chrámov sveta Baziliku Panny Márie na Stĺpe (Catedral-Basílica de Nuestra Señora del Pilar) by bola škoda. A tak som v podvečer spolu s bratmi piaristami navštívil toto krásne miesto. Prehliadku večerného mesta sme zakončili spoločnou večerou v uliciach Zaragozy.

▪ **Nedá mi neopýtať sa na jazykovú bariéru. Počas rozhovorov si si vystačil s angličtinou alebo si používal aj španielčinu?** Využíval som anglický jazyk, avšak už zhruba rok a pol sa učím španielčinu, takže vo viacerých situáciách som vedel

reagovať na to, o čom sa v španielčine rozpráva.

▪ **Aké dojmy v tebe zanechala tvoja dobrodružná cesta v Španielsku?**

Návšteva piaristických škôl v španielskej Granade a Zaragoze bola pre mňa silnou skúsenosťou toho, ako sa charizma svätého Jozefa Kalazanského rozšírila a udomácnila v celom Španielsku. Naši spolubratia však nezostávajú iba pri udržiavaní tradície a minulosti. V dnešnej dobe hľadajú nové výrazové prostriedky Kalazanského charizmy. Aj preto môcť vidieť piaristov pri práci s utečencami, pri zakladaní škôl na perifériách miest a taktiež v apoštoláte s univerzitnou mládežou bol veľký zážitok. Všetko toto mi pomohlo pochopiť, čím sú Zbožné školy - Escuelas Pías - v Španielsku.

Elena Blašková

Foto: archív pátra Matúša



Páter Matúš so španielskymi pátrami pred Bazilikou Panny Márie na Stĺpe



Páter Mariano Grassa s komunitou pátrov v dome Dulce Nombre de María v Granade

Jobshadowing je vo všeobecnosti druh odbornej prípravy na pracovisku, ktorý umožňuje zamestnancovi, ktorý má záujem, sledovať a pozorne skúmať prácu iného zamestnanca vykonávajúceho danú úlohu. V rámci školstva je to metóda výučby, ktorá vyžaduje partnera (jedného alebo aj viacerých) ochotného vytvoriť priestor a čas, počas ktorého sa študent (alebo učiteľ) stáva jeho „pozorovateľom“. Takýto „pozorovateľ“ potom skúma každodenný pracovný život svojho kolegu s cieľom naučiť sa nové metódy a spôsoby výučby.



K čomu ťa povoláva Pán?

- **Anka (69 r.):** „Svätý Ján Mária Vianey hovorí: „Človek má krásnu úlohu na zemi. Modliť sa a milovať. V tom spočíva jeho blaženosť.““
- **Elenka (48 r.):** „Myslím, že Boh ma nepovoláva do nových diel, ale skôr k vernosti v dielach, do ktorých ma povolal pred rokmi. Novosť prichádza v spôsobe, akým môžem tieto jeho diela spolu s ním tvoriť, na nich spolupracovať. Na prvom mieste manželstvo, potom materstvo, a tiež svoju prácu, ktorú vnímam ako poslanie. A predsa niečo nové - povolanie k práci na prehĺbení lásky a úcty k prírode u detí.“
- **Terézia (28 r.):** „Pán ma volá do dôvery v pravdu, že on ma ľúbi tak, ako nikto iný. Keď sa budem pridŕžiavať jeho svätej vôle, tak vtedy budem skutočne šťastná a spokojná.“
- **Sofia (38 r.):** „Nie je úplne jasné, do čoho ma povoláva... Dôležité je, že stojí pri mne v dobrom i zlom, že sa ma nevzdá a že tú cestu ide so mnou, aj keby som blúdila.“
- **Alžbetka (69 r.):** „Vzhľadom na môj vek ma Pán povoláva dať si veci do poriadku, byť svetlom pre svojich blízkych a v Pánu Bohu mať svoju nádej, že idem cestou spásy.“
- **Erika (52 r.):** „Už od malička som si začala viac všímať dar odvahy hovoriť vhod i nevhod. Takže Pán ma povoláva do odvahy, ktorá je neoblomná a verne spojená s Pánovým učením. Ved' keď náš Pán je za nás, kto môže stáť proti nám?“
- **Helenka (62 r.):** „Ťažká otázka. Asi k tichosti a trpezlivosti.“
- **Maria (58 r.):** „Byť ,bútlavou vírbou' s istotou, že sa nikto iný nič nedozvie.“
- **Andrea (42 r.):** „Mám rada Pána Boha, chcem sa polepšiť, zmeniť prácu a stále chodiť do kostola.“
- **Alika (76 r.):** „Viac chodiť do spoločenstva a byť s rodinkou.“
- **Mária (75 r.):** „Viac trpím ako sa modlím, lásku k sebe samej, k odpúšťaniu, učiť sa prijať utrpenie.“
- **Eva (80 r.):** „Povoláva ma ku Karmelu.“
- **Jaroslav (46 r.):** „Učí má sebazáporu a kontemplanovať jeho lásku.“
- **Mária (60 r.):** „Vzdať sa samej seba aj detí a úplne sa odovzdať Bohu.“
- **Mat'ka (35 r.):** „Boh ma chce naučiť, že doslova pochovávam svoje staré myslenie a túžim nemyslieť, ale iba milovať. Pred Vianocami som mala vždy vyupratované, napečené štyri várky perníkov, zabalené darčeky a vyleštené okná. Prahla som po dokonalosti vo všetkom. A to ma doslova zabíjalo zaživa. Tak veľmi som chcela, aby som všetko zvládala, až som sa skoro dopracovala k tomu, že som nezvládala ani najnutnejšie. Čas Vianoc vonia po zmene. Hlavne vo mne. Nechcem byť lepšia, chcem byť viac Božia. Lebo byť bližšie Bohu znamená chcieť viac milovať, viac odpúšťať a vidieť zázraky najprv v nás samých. Byť blízko pri Bohu je ten najväčší luxus, aký sa opláti si dopriať každý jeden deň.“

Pripravili: Anna Gálová a Elena Cagánová



Ochota odpovedať „tu som“

Tu Pán zavolať Samuela a on odpovedal: „Tu som.“ Pribehol k Hélimu a vrazil: „Tu som, volal si ma.“ On odvetil: „Nevolať som ťa. Chod' spať!“ Odišiel teda a spal ďalej. Pán znova zavolať Samuela. Samuel vstal, šiel k Hélimu a vrazil: „Tu som, volal si ma.“ On odpovedal: „Nevolať som ťa, syn môj. Chod' spať!“ Samuel totiž ešte nepoznal Pána, ešte sa mu nezjavilo Pánovo slovo. Pán zavolať Samuela znova, tretí raz. On vstal, šiel k Hélimu a vrazil: „Tu som, volal si ma.“ Vtedy Héli pochopil, že chlapca volá Pán. (1 Sam 3, 3-8).

Prvýkrát sa s odpoveďou „tu som“ stretávame v Písme pri obetovaní Izáka, keď Boh volá Abraháma, aby mu obetoval syna. Potom keď zadrží ruku Abraháma, aby nesiahol na život chlapca.

Podobne týmito slovami odpovedá Jakub, keď ho Boh chce z Haranu priviesť do zaslúbenej zeme. Druhýkrát odpovedá Jakub na Pánovo volanie vtedy, keď opúšťa zaslúbenú zem a odchádza za Jozefom do Egypta. Pán mu tu dáva uistenie, že sa jeho potomstvo opäť vráti tam, odkiaľ teraz odchádza.

Ochota odpovedať

Aj na základe týchto udalostí patriarchov nás trojité použitie frázy „tu som“ upriamuje na dôležitosť postavy Samuela, ktorý je pripravený konať v súlade s Božím príkazom. Mladý Samuel prichádza za Hélim, lebo počul hlas, ktorý ho volá, a dostane sa mu odpovede: „Nevolať som ťa, chod' spať.“ Nestráca však ochotu, aj keď sa to zopakovalo trikrát.

Nestráca ju ani Héli. Ide tu o ochotu Héliho trpezlivo odpovedať a Samuela v noci niekoľkokrát vstávať. Pri treťom zopakovaní tohto dialógu si Héliho staré, ale ochotné srdce uvedomí, že so Samuelom chce hovoriť Boh.

Prestavujeme si v tejto situácii, ako by sme na takúto situáciu reagovali my? Možno by zazneli výčitky vo forme: „Kolkokrát ti to mám povedať?“, „Čo stále otravuješ“, „Čo sa stále vypytuješ?“ Hovorí o tom aj jeden príbeh o otcovi, ktorý čítal noviny a neustále ho pri tom vyrušoval syn. Rozstrihal preto mapu zemegule, mysliac si, že bude mať na dlhší čas

pokoj. No už o niekoľko minút syn prišiel a ukazoval mu poskladaný obrázok zemegule. Otec sa ho spýtal: „Ako je možné, že si to tak rýchlo poskladal?“ „Na druhej strane bol obrázok Pána Ježiša,“ odpovedal mu syn, „tak som poskladal ten. Potom to už len stačilo otočiť a zemeguľa bola hotová.“ A tak nás aj táto skúsenosť pobáda k tomu, aby sme sa usilovali pestovať si trpezlivosť v takýchto situáciách.

Starí a mladí

Ochota trpezlivo odpovedať v prípade Héliho nás učí, aká je dôležitá trpezlivosť, keď vychovávame alebo niekoho opatrujeme. Zároveň je pre nás starec Héli príkladom toho, čo často pripomína pápež František: „Je to vždy povzbudivé, keď sa v tomto zhone stretneme so starým človekom, ktorý vie trpezlivo počúvať, ale aj rozprávať o svojich skúsenostiach a zážitkoch.“ „Starí nám sprostredkujú dejiny, prinášajú učenosť, odovzdávajú nám vieru a dedičstvo. Oni sú tí, ktorí, rovnako ako staré dobré víno, majú tú vnútornú silu, aby nám odovzdali ušlachtilé dedičstvo.“ Staroba nie je choroba, je privilegium! Osamelosť môže byť chorobou, ale s láskou k blížnemu, s blízkosťou a duchovnou útechou ju môžeme vyliečiť.“ (Z príhovorov a katechéz pápeža Františka.)

Odpoveď mladého Samuela je zase pre nás príkladom ochoty vstať a ísť poslúžiť



starému Héliemu, aj keď ho volal Pán, čo Samuel pochopil, až keď mu to Héli vysvetlil. Samuel nám touto ochotou poslúžiť predstavuje Ježiša, ktorý vo vedomí, odkiaľ prichádza a kam ide, sa nám pri Poslednej večeri predstavuje ako Láska, ktorá slúži. Zoblieka si vrchné rúcho, opáše si zásteru a umýva apoštolom nohy, čím nám ukazuje, že nás miluje až do krajnosti. Tento Ježišov prejav je prejavom lásky a pokory. Učí apoštolov, že milovať znamená predovšetkým slúžiť.

Cesta troch krokov

Počas duchovných cvičení nám túto slúžiacu lásku priblížil exercitátor ako cestu troch krokov, ktoré na seba nadväzujú: Prvým krokom je pochopiť, že Boh nám chce slúžiť. Druhým krokom je dovoliť mu, aby nám slúžil a miloval nás. A tretím krokom je, aby sme my slúžili Bohu. To, čo ohrozuje takýto postoj slúžiť iným, je utajená túžba byť viac ako ostatní. Podobne ako u Petra, aj v nás je prílišná sústredenosť na seba samých, snaha o vlastnú sebarealizáciu. Urazene prijímame dokonca aj najoprávnenejšiu kritiku a vytvárame v sebe obraz vlastnej veľkosti. Takéto myslenie v nás pôsobí ako droga, ktorá nás presvedča o tom, že práve v tom je naše šťastie.

Ale opak je pravdou. Láska totiž nezotročuje, ale oslobodzuje. Preto hovoríme o ochote v službe u mladého Samuela, keďže musel trikrát v noci vstávať z lôžka a prísť za Héliem, no napriek tomu bol pohotový a pripravený.

Často túto skutočnosť pozorujem u tých, ktorí sa starajú o starých ľudí či vychovávajú deti. Ak to robia s láskou, vedia k týmto svojim úlohám pristupovať verne a vytrvalo a to napriek niektorým zlyháním, ktorým sa úplne ako ľudia nevieme vyhnúť. Ak k tomu človek pristupuje ako k nutnému zlu, potom tu platia slová z príbehu, ktorý často spomína pápež František pri téme o starostlivosti o starých rodičov:

Dedko, jediac pri stole polievku, si ušpinil tvár. Namrzený otec vysvetľuje deťom, že kúpi malý stolík, aby dedko jedával izolovane. V ten istý deň príde otec domov a vidí jedno z detí, ako sa hrá s drevom. „Čo to robíš?“ pýta sa. „Stolík,“ odpovedalo dieťa. „A prečo?“ „Pre teba, ocko, keď zostarneš ako dedko.“ Preto by sme sa mali usilovať každú službu, ktorú robíme, konať s láskou a ochotou. (Z príhovorov a katechéz pápeža Františka).

Povzbudzujem každého z nás k tomu, aby sme sa učili trpezlivo počúvať svoje deti či starých rodičov a mali otvorené srdce povedať svoje „tu som“, keď sme situáciami života vyzvaní, aby sme iným poslúžili. Robme to s láskou, ktorej nás učí Ježiš, lebo nám zanechal ako svoj testament: „Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám.“ (Jn 13,15)

Jozef Repko, farár

Foto: Mária Melicherčíková



Láska nie je nehanebná

U sv. Pavla by sme „nehanebnosť“ preložili ako: láska nie je necudná či obscénna. Ide tu o sloveso, ktoré Pavol používal v kontexte nemravnosti. Starý zákon koreň slova spája so sexualitou. Preto týmto smerom sa vydáme aj my v našom zamyslení.

Cudnosť

Grécka i rímska spoločnosť v Pavlových časoch nebola iná, ako je dnes: „*Žíme počestne ako vo dne; nie v hýrení a opilstve, nie v smilstve a necudnosti, nie v svároch a žiarlivosti, ale oblečte si Pána Ježiša Krista; a o telo sa nestarajte podľa jeho žiadostí.*“ (Rim 13,11-14) „*Umŕtvujte teda svoje pozemské údy: smilstvo, nečistotu, vášeň, zlú žiadostivosť...*“ (Kol 3,5) „Smilstvo a akákoľvek nečistota alebo lakomstvo nech sa ani len nespomenú medzi vami, ako sa patrí na svätých...“ (Ef 5,3)

Podstata týchto slov spočíva v pozitívnom prijatí kresťanského chápania hodnoty tela. Podľa Pavla telo nie je zdrojom pôžitkov, ale chrámom Ducha Svätého. Skutočná láska nie je nehanebná, to znamená, že sa nemôže dať zlákať ústupčivou morálkou. Nepodľahne erotickým a pornografickým výzvam účinkujúcim cez necudnosť muža alebo ženy.

Ak naozaj žijeme v Božej láske, budeme vytrvalo bojovať proti tomu, aby nás neprenikli podnety, ktoré vyvolávajú v nás takéto obrazy. Láska sa nedá vnútorne zožierať ničím nehanebným. Človek si má bedlivito strážiť vznešenosť svojej osoby, Božieho dieťaťa.

Slušnosť

Láska nehovorí nič nehanebné. Ide o zdravie sa v hrubom (neslušnom) vyjadrovaní sa. Uspejeme, ak necháme pôsobiť Ducha Svätého, aby v nás udržal jemnosť a čistotu srdca: „... *ani mrzkosť, ani hlúpe reči a neprístojné žarty, lebo to nesluší; radšej vzdávajte vdaky.*“ (Ef 5,4) Nejde tu iba o slová, ale aj o správanie, ktoré je často bezočivé, opovážlivé, drzé, arogantné, primitívne, pokrytecké... Slušné správanie voči človekovi má byť s troškou nehy z lásky Pána, ktorá preniká naše vzájomné vzťahy. Každá ľudská bytosť má v Božích očiach nekonečnú hodnotu.

Zásady dôstojnej lásky

Láska sa snaží zaujať správny postoj. Takouto schopnosťou obdarúva jedine Boh, ak vytrváme v modlitbe a neustále prosíme o túto milosť. Potom nám On pomôže vyberať správne slová a usmerňovať naše myšlienky.

Poznanie Boha osvecuje nášho ducha, obdarúva ho múdrosťou, rozvahou a zdravým úsudkom. Pán nám dáva citlivé srdce, aby naša láska bola znamenitá v maličkostiach bežného života. A toto je obrovská výzva v našich spoločenstvách, aby sme sa otvorili Duchu: „*Preto vás prosím ja... aby ste žili dôstojne podľa povolania, ktorého sa vám dostalo... Znášajte sa navzájom v láske...*“ (Ef 4,1-3)

Všetci sa v tomto svete učíme slušnosti, cudnosti, jemnosti, citlivosti. Preto nás Ježiš len povzbudzuje a znovu hovorí: „... *učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom...*“ (Mt 11,29)

Pavol Škovránek, farský vikár
Foto: Mária Melicherčíková





Venované priateľovi

K obrazu Alojza Petráša

Pod hviezdou, tak sa volá obraz, ktorý som pred niekoľkými rokmi dostal od jeho autora, akademického maliara Alojza Petráša. Zachytáva veľký pohyb. Kôň vo farbách plameňa má zdvojené oko - tak ako sme to zvyknutí vidieť na fotografických momentkách, keď počas expozície príde k náhlej zmene. Zdá sa, že impulz k cvalu mu dal chlapec v bielom. Jeho pravá ruka ukazuje rovno pred seba a rukáv jeho šiat sa zlieva s bielobou zostupujúcou z neba.

A pastieri sa ponáhľali.

Pohľad vyjavenej ovečky smeruje kamsi za ľavý horný roh obrazu. Môžeme len hádať, či ju ruka pastiera zachytí skôr ako zadné kopytá zrebca. Sama si určite nepomôže, nehybná v plnosti úžasu. Na nebi sa dejú veľké veci. V podstate celkom za hranicou opisu. Je to jablko či srdce, či

niečo celkom iné, z čoho plynie krv alebo sa šíri oheň, alebo je to snáď niekto? Čím podložím intuíciu, že tu je zdroj výjavu? Diváka neťaží dôkazné bremeno.

A meč prenikne tvoje srdce.

Pozerám sa na ten obraz dlhšie a nie je ľahko radostný, ako sa mi najprv zdalo. Ohňostroj svetla žiari na pozadí najdlhšej noci.

A tmy ho neprijali.

Na tohto pastierika sa vylialo svetlo, ani jeho už viac neprijmú. Jeho ruku podopiera kríž - pripomínajúci tie z najstaršej časti prievidzského cintorína - esencia temnoty a rebrík do neba. Stojí pred ním hrozivý kerberos, avšak len s jednou hlavou a v ratlíčej veľkosti.

Radosť vstúpila do sveta a nič ju už nezastaví.

Peter Pikulík, OFMConv.





...tri otázky pre Martina Mičku, kaplána na Zapotôčkoch

Po oslavách 20. výročia posviacky chrámu sa k farnosti Prievidza-Zapotôčky nakrátko vraciame ešte aj prostredníctvom rozhovoru s jej terajším kaplánom Martinom Mičkom.



1

Čo pre vás farnosť Prievidza-Zapotôčky znamená?

Prvú lásku. (Smiech.) Moje pôsobenie v pastorácii sa začalo letnou diakonskou praxou v Banskej Bystrici. Počas leta som toho naozaj veľa nestihol ani nezažil, keďže som sa vrátil do školy a potom nás navštívil covid-19 so súvisiacimi opatreniami. Otec biskup ma teda poslal do Prievidze na Zapotôčky najprv ako diakona a po roku som tu ostal ako kaplán. Prišiel som z formálnej Banskej Bystrice do neformálnej farnosti na sídlisku. Je to zmena, pre mňa osobne obrovská, lebo sám sa považujem za veľmi neformálneho a veľmi spontánneho človeka. Našiel som sa v tejto farnosti, som tu rád, som spokojný a mám nádej, že aj veriaci sú spokojní.

2

V čom podľa vás spočíva najväčší potenciál tejto farnosti?

V jej mladosti a v tom, čo môže ponúknuť všetkým vekovým kategóriám. Keď hovoríme o mladosti, nie je to tak, že starším nemá čo ponúknuť, pretože aj v staršom tele môže byť mladý duch. Duch, ktorý povznáša a privádza bližšie k nebeskému Otcovi. Ja osobne tento potenciál vidím počas detských sv. omší v nedeľu s naším speváckym zborom, na ktoré s obľubou prichádzajú deti s rodinami, ale tiež seniari.

3

Vo farnosti Prievidza-Zapotôčky pôsobíte už tretí rok. Ktoré v nej prežité chvíle sa vám najviac zapísali do pamäti?

Je ich naozaj mnoho a veľmi ťažko sa vyberá. Spomínam si však na prvý moment, ako som prišiel do tejto farnosti. Prišiel som z farnosti Banská Bystrica-mesto, kde sme večerné sv. omše mali v čase o 16:30. To znamená, že približne o 17:15 som už mal voľno. Mojim najväčším „problémom“ bolo, ako využiť tento čas. Vyplňal som si ho teda vlastným programom, napríklad kinom, prechádzkami, plavárňou - všetko viac-menej sám, občas sme si išli s kaplánom či dekanom niekam sadnúť. Okrem týchto momentov veľmi nebolo s kým žiť spoločenstvo. No jednoducho NUDA. (Smiech.)

Potom som prišiel do Prievidze a mal som problém vybaľiť si veci z krabíc, lebo bol stále niekto na fare, vždy sa tu niečo dialo po večeroch a ja som sa chcel ísť aj prejsť, ale keď tu boli ľudia, nedalo mi len tak odísť. Keď som si chcel urobiť program, tak som sa musel „uzavrieť“ a utiecť niekam preč, aby som reálne mohol byť sám so sebou. Vo všeobecnosti som však veľmi rád, že som rýchlo zapadol do farského spoločenstva a že som mal vždy okolo seba ľudí, s ktorými som sa naozaj nenudil.

Text: Petra Humajová, foto: archív M. Mičku



Chronológia udalostí Farnosti sv. Terézie z Lisieux na Zapotôčkoch

- Autorkou myšlienky postaviť nový chrám bola predstavená rehole Kongregácie Dcér božskej lásky v Prievidzi sr. Daniela Bezdedová, FDC.
- V máji 1997 z podnetu dekana Mgr. Jána Bednára zvolal primátor mesta Ing. Ivan Vaňo zhromaždenie občanov sídliska Zapotôčky a Nové Mesto. Vyše 90 % prítomných vyjadrilo požiadavku postaviť nový kostol s farou a pastoračným centrom.
- Pozemok pre výstavbu kostola bol situovaný medzi budovou ZŠ Ul. Dobšinského, obchodom s potravinami a dvomi obytnými osemposchodovými domami. Výber plochy sa uskutočnil 20. 5. 1997 za účasti MsÚ Prievidza: Ing. V. Čmiková, Ing. arch.: M. Chmura, Rímskokatolíckej cirkvi farnosť Prievidza: Mgr. Ján Bednár, dekan a Ing. M. Čertík.
- 19. 10. 1997, keď pápež Ján Pavol II. na Námestí sv. Petra v Ríme vyhlásil sv. Teréziu z Lisieux za učiteľku Cirkvi, slúžila sa v ZŠ na Ul. P. Dobšinského prvá svätá omša. Po slávnostnom otvorení prednostom Okresného úradu Mgr. Miroslavom Miklasom a riaditeľom školy Mgr. Pavlom Takáčom požehnal vyhradené priestory pre sväté omše a potom prvú svätú omšu celebraval dp. Ján Bednár, dekan.
- V polovici februára 1999 liturgická komisia pri Biskupskom úrade v Banskej Bystrici pod vedením biskupa Mons. Rudolfa Baláža a tajomníka ThDr. Vojtecha Nepšinského vybrala víťazný projekt stavby od Ing. arch. Ladislava Mirta, Ing. Kohana a Ing. arch. Musila zo Žiliny.
- Mons. Rudolf Baláž zriadil 1. marca 1999 novú farnosť Prievidza - Zapotôčky zasvätenú sv. Terézii z Lisieux - učiteľke Cirkvi, ktorá bola vyčlenená z farnosti sv. Bartolomeja.
- 15. 6. 1999 Okresný úrad v Prievidzi vydal Rozhodnutie o umiestnení stavby „Pastoračné centrum s kostolom sv. Terézie z Lisieux“. Pre výstavbu bola vybraná firma Banské stavby a. s. Prievidza.
- 6. 11. 1999 Mons. Rudolf Baláž požehnal základný kameň a pozemok budúcej stavby. Sväté omše sa v čase výstavby slúžili v priestoroch ZŠ Ul. Dobšinského.
- Počas Mariánskej púte v auguste 2002 Mons. Rudolf Baláž konsekroval nový zvon zasvätený sv. Terézii z Lisieux. Autorkou výzdoby zvona je akad. sochárka Věra Kunčarová. Kolaudáciu zvona vykonal 4. 8. 2002 Mgr. Peter Janda, diecézny kolaudátor zvonov v Brne. Prvé slávnostné spustenie zvonu bolo z príležitosti hodovej slávnosti 6. 10. 2002.
- Od 14. 1. 2003 bola za pokračovateľa vo výstavbe určená firma MV Staving s vlastníkom p. Vlnieškom.
- V januári 2003 bol vybraný víťazný projekt pre liturgické zariadenie kostola od výtvarníka p. Ladislava Vöröša.
- Slávnostnú konsekráciu kostola, oltára a posviacku celého diela vykonal 15. 11. 2003 biskup Mons. Rudolf Baláž za účasti apoštolského nuncia Mons. Henryka Józefa Nowackého.
- Od 17. 5. 2004 začala organárska firma Baxa z Košíc montáž organa. Stavbu organa dokončil a celkovo upravil p. Masarik.
- 10. 12. 2004 bolo zriadené Pastoračné centrum sv. Terézie z Lisieux.

Pavol Schmidt





Vianoce

Betlehem, 25. 2. 2020

A ty Betlehem...

2.

Typická fotka z Betlehema je hviezda v jaskyni označujúca miesto narodenia Ježiša Krista. Áno, aj to bolo jedno z najsilnejších miest vo Svätej zemi, kde som cítil dojatie a vďačnosť Bohu.

Našinec zo Slovenska v Betleheme okrem Baziliky narodenia zvyčajne zájde aj na Pole pastierov, kde v parčíku medzi domami a hlbokým údolím stojí kaplnka a viacero prístreškov pre slúženie sv. omši. V kaplnke je obraz anjela, zvestujúceho pastierom radostnú správu o Ježišovom narodení.

Ako geograf sa často zamýšľam nad krajinou a jej premenami. Stojím na skalách pri kaplnke, pozerám na skalnaté a strmé svahy údolia. Uvažujem, ako to asi vyzeralo pred dvetisíc rokmi. Skaly, na ktorých stáli tí pastieri, už asi pár centimetrov zvetrali, voda a vietor odniesli ich

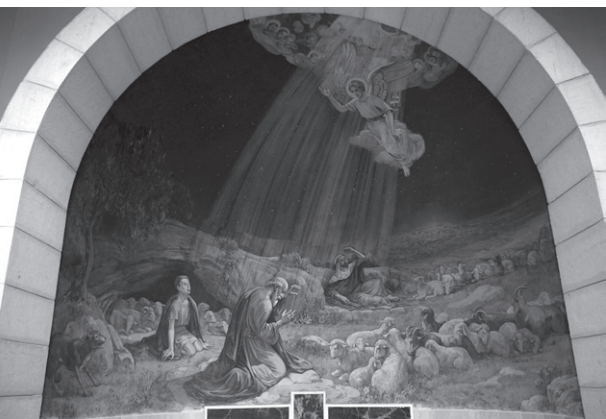
úlomky a aj z tej pôdy hodne asi ubudlo, staré stromy zmizli, vyrástli nové.

No a najviac toho zmenil človek. Terasy pre pestovanie, cesty, stĺpy, domy, múry a ten veľký múr na druhej strane...

Čas plynie, krajina sa mení, ale Boh zostáva stále ten istý včera, dnes aj zajtra. Raz v dejinách sa Nebo sklonilo k zemi a dotklo sa človeka. Boh Syn Ježiš Kristus prišiel k nám ako malé dieťa. Od tých čias je tu stále s nami. Po Márii a Jozefovi to boli pastieri, pasúci tu na úbočiach a kopcoch svoje stáda, ktorí ho prví uvideli.

Ako tu stojím v daždi a vetre na holej skale, predstavujem si tú scénu, ako potom pastieri skáču zo skaly na skalu, len aby sa čím skôr poklonili narodenému Kráľovi.

Text a foto: Marek Šimurka



Spomienka



Dňa 31. decembra 2023 uplynul rok, čo nás navždy opustil manžel, otec a starký **Emanuel Vido**. Všetci, čo ste ho poznali, venujte mu spolu s nami tichú modlitbu. S láskou spomína celá rodina.



Neutiekla pred ťažkými podmienkami svojho života

Blahoslavená Franziska Ulrika Nischová

Nemala ľahké detstvo a neukrývala v sebe ani žiadne zvláštne nadanie. Do svätosti dozrievala vďaka svojej ochote, pracovitosti a pokore. Pred ťažkými podmienkami svojho života neutiekla, ale práve naopak - naplnila ich láskou.



Franziska Nischová sa narodila 18. septembra 1882 v malej nemeckej osade Mittelbiberach-Oberdorf ako nemanželské dieťa Klotildy a Ulrika. Rodičia im nechceli dovoliť sa vziať, pretože sa obávali, že Ulrik zo svojho nízkeho platu nedokáže uživiť rodinu.

Nemanželské dieťa

Na znak protestu a zároveň ako prejav svojej pevnej vôle vziať sa Klotilda a Ulrik sa rozhodli mať dieťa ešte pred sobášom - a narodila sa im práve Franziska. Ich „taktika“ sa vyplatila. Rodina im napokon povolila vziať sa a mali spolu ešte ďalších desať detí.

Obavy, že Ulrik nedokáže uživiť rodinu, sa však ukázali byť opodstatnené. Napokon sa rodina musela presťahovať a Franziska zostala u svojej babky. Neskôr sa o ňu starala jej krstná mama. Keď mala Franziska 7 rokov, vrátila sa na krátky čas k rodičom, nedokázala však s nimi nadviazať vzťah. Otec k nej bol surový, a tak sa vrátila späť ku krstnej mame.

Ťažký život

Franziska nebola dobrou žiačkou. Nedostatok nadania sa snažila vynahradiť usilovnosťou. Po vychodení školy zostala u krstnej mamy a pomáhala jej viesť krčmu a starať sa o deti. Ako 16-ročná odišla k matkinmu bratovi v Sanggarte, ktorý vlastnil malý obchod s potravinami a vyrábal syry. Franzisku však v práci zneužíval. Napokon odišla pracovať do Švajčiarska, kde boli vyššie zárobky. Pracovala ako opatrovatelka štyroch detí v rodine učiteľa Jozefa Morgera.

Svätosť medzi hrncami

Franziska sa rada modlila a chodila do kostola. Vážne pomýšľala na život v kláštore, nemala však veno, ktoré bolo na vstup do kláštora potrebné. V roku 1904 ochorela a ocitla sa v nemocnici, kde sa o ňu starali Milosrdné sestry svätého Kríža. Franziska zatúžila stať sa jednou z nich. Jej spovedník, otec Helge, sa za ňu u sestier prihovril, a tak jej do kláštora umožnili vstúpiť aj bez vena. Na otázku, akú prácu by chcela robiť, odpovedala: „Takú, kde by som mohla prinášať veľa obetí.“

Zamestnaním Franzisky, ktorá prijala rehoľné meno Ulrika, sa stala kuchyňa. Začínala najskôr ako pomocnica, neskôr viedla postupne kuchyne v kláštore, v nemocnici či v Dome starostlivosti sv. Vincenta. Do svätosti dozrievala medzi kuchynskými hrncami. Bola tichá, pracovitá, radostná. Pri modlitbe často prežívala stavy vnútorného nadšenia a mystických vízií, no prešla si aj rokmi vnútorného sucha a pochybností. Napriek tomu zostala Bohu vždy verná.

Po roku 1912 nadobudla sestra Ulrika vnútorný pokoj. Už dlhší čas však pokašľovala. Zistilo sa, že trpí tuberkulózou pľúc a hrtana. Ihneď musela prerušiť všetky práce a vrátiť sa do materského domu v Hegne, kde 8. mája 1913 zomrela. Pápež Ján Pavol II. ju blahorečil v roku 1987.

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Ž. Podlejski: Sol' zeme a svetlo sveta 2; www.catholica.cz
Foto: www.theodosius-akademie.de



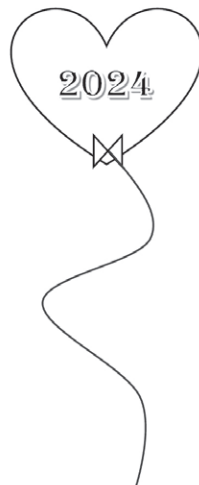
Milé deti!

Vinšujem vám nový rok,
aby ste mali šťastný krok,
doma lásku, svornosť,
a všetkého hojnosť.

Nech vás láska stále hreje,
nech vám nikdy smutno nie je.
V novom roku nech vám zdravie dobre slúži,
nech máte vždy Pánov pokoj v duši!

Veľa Božích milostí, ochranu nebeskej Matky Panny Márie
a vedenie Duchom Svätým nám všetkým vyprosujem do
nového roku 2024!

Vaša Evka



1.1.2024 Panna Mária Bohorodička
3.1.2024 Najsvätejšie meno Ježiš
6.1.2024 Zjavenie Pána – Traja králi
8.1. 2024 Krst Krista Pána

PS: Nezabudnite, že Pán Ježiš je
s nami stále aj v novom roku.

Rubriku
pre deti
pripravila
Eva
Trepáčová



TAJNIČKA

Abbé Pierre povedal: „Život je trocha času, ktorý bol daný našej slobode, aby sme sa naučili milovať a tak sa pripravili na stretnutie s (dokončenie v tajničke).“

Tajničku získate tak, že pri každej skupine slov uhádnete jedno, dve alebo tri začiatkové písmená, ktoré sú pre celú skupinu slov spoločné. Napíšte ich na čiaru. Keď budete mať všetky, odhalí sa vám tajnička.

_____ - itý	_____ - ha	_____ - ita	_____ - ria
- era	- ra	- ievať	- zia
- ierok	- rka	- íhať	- rešt
- ernica	- rdický	- omiť	- no
- nost'	- rma	- oviť	- čko
- erat'	- minatív	- timátum	- trium
_____ - ladník	_____ - kop	_____ - jo	
- oba	- áza	- daj	
- úmať	- dierať	- deliť	
- rutka	- hrada	- kuť	
- rat	- chutiť	- ložiť	
- upenstvo	- kres	- hlie	

Tajnička krížovky z minulého čísla znie: „nepozná nijaké hranice“.

Pripravila Mária Suríková



Farská kronika

od 27. novembra do 31. decembra 2023

**Do farského spoločenstva sme
sviatosťou krstu prijali:**

Matúš Michalovič
Jakub Bobok
Ján Maxim Bobok
Ema Škodová
Nadine Szente

Manželstvo uzavreli:

Patrik Biñas - Tetiana Idzi rod. Petrovcij

**S kresťanskou nádejou na stretnutie vo
večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:**

Jaroslav Spišiak, 75 r.
Marta Lišková, 69 r.
Katarína Zelenáková, 69 r.
Jozef Cibulka, 84 r.
Mária Hučková, 86 r.
Mária Chudá, 82 r.
Vlasta Šošovičková, 77 r.
Štefan Buzgovič, 61 r.
Vladimír Valent, 82 r.
Alojz Chalmoviansky, 84 r.
Stanislav Buzalka, 78 r.
Helena Drozdová, 71 r.
Anna Piačeková, 80 r.
Mária Besedová, 69 r.
Viliam Chobot, 82 r.
Vincent Kozárik, 68 r.
Peter Masár, 77 r.
Peter Buchcár, 77 r.
Antónia Bitarová, 73 r.
Michal Murgač, 93 r.

Hľadáme spolupracovníkov do redakcie

*Ak máte dar tvorivosti, viete písať alebo
cítite povolanie akokoľvek inak pomáhať far-
skému časopisu Bartolomej, budeme radi,
keď sa nám ozvete a pridáte sa k nám.
Píšte na: bartolomej@farapd.sk*

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače:
EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev,
Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4,
971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,50 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898

e-mail: alozj.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori:

Jozef Repko, Pavol Škovránek,
Jozef Durkot, Peter Valachovič,
Elena Cagánová, Anna Gálová, Štefan
Kollár, Mária Melicherčíková, Mário
Orság, Mária Pytlová, Eva Trepáčová,
Miroslav Turanský

Kontakt:

tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:

str. 1, 35 - Mária Melicherčíková
str. 2 - archív animátorov birmovancov
str. 3 - Anežka Kútiková
str. 36 - Štefan Kollár

Tlač: Patria I., spol. s r. o.

Upozornenie:

Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciam.



Narodenie Pána - sv. omša v noci, farský kostol v Prievidzi, 24. decembra 2023





Slávnosť Narodenia Pána, piaristický kostol v Prievidzi, 25. decembra 2023

